

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa **J. B.**, zastúpeného JUDr. J. F.F., proti odporcovi **D.**, IČO: X., zastúpenému Advokátskou kanceláriou A., za účasti vedľajšieho účastníka na strane odporcu **S.**, IČO: X., **o zaplatenie 39 839,70 € s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Galanta pod sp.zn. 23 C 126/2008, o dovolaní vedľajšieho účastníka proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 27. apríla 2011, sp.zn. 24 Co 201/2010, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie vedľajšieho účastníka **o d m i e t a .**

Navrhovateľovi náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Galanta rozsudkom zo 4. februára 2010, č.k. 23 C 126/2008-291 uložil odporcovi povinnosť zaplatiť navrhovateľovi sumu 7 966,54 €, náhradu trov konania a trov právneho zastúpenia v sume 7 214,23 € k rukám právneho zástupcu navrhovateľa JUDr. J. F. a na účet Okresného súdu Galanta súdny poplatok v sume 477,96 €, všetko do troch dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia. Vo zvyšku návrh navrhovateľa zamietol. Svoje rozhodnutie odôvodnil ustanovením § 190 ods. 1, § 193 ods. 1 písm. b/, § 196, § 203 Zákonníka práce, § 2 ods. 1, § 4 ods. 1 a § 7 ods. 1, 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb. o odškodňovaní bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia (v znení účinnom do 31. júla 2004) a § 11 ods. 1 zákona č. 437/2004 Z.z. o náhrade za bolesť a náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia a o zmene a doplnení iných právnych predpisov. Na základe vykonaného dokazovania mal za preukázané, že navrhovateľ bol v čase vzniku choroby z povolanía v pracovno-právnom vzťahu u právneho predchodcu odporcu a vykonával prácu vo funkcii spriadača na prevádzke chemických vlákien, následne ako roztokár v prevádzke na úpravu vody. Počas výkonu pracovnej činnosti pre odporcu bol vystavený pôsobeniu

sírouhlíka. V dôsledku takéhoto plnenia si pracovných povinností v prevádzke právneho predchodcu odporcu navrhovateľ trpí chorobou z povolania, ktorá bola u neho zistená 21. decembra 2000 ako chronická otrava sírouhlíkom. Z pripojeného spisu Okresného súdu Bratislava III sp.zn. 7 C 138/2004 súd zistil, že rozsudkom Okresného súdu Bratislava III zo 7. decembra 2007, č.k. 7 C 138/2004-229 bola navrhovateľovi priznaná titulom mimoriadneho zvýšenia odškodnenia sťaženia spoločenského uplatnenia suma 798 000 Sk, kedy vec prejednávajúci súd z výsledkov dokazovania dospel k záveru, že u navrhovateľa ide o výnimočný prípad tak, ako to má na mysli ustanovenie § 7 ods. 3 vyhl. č. 32/1965 Zb. v znení ku dňu 21. decembra 2000 – ku dňu zistenia choroby z povolania, kedy výnimočnosť prípadu navrhovateľa videl v tom, že v čase zistenia choroby sa jednalo o človeka v produktívnom veku, následne chorobou z povolania postihnutého a zbaveného možnosti užívať výhody, ktoré by sa mu inak ako zdravému poskytli a mohol ich užívať. S prihliadnutím na tieto okolnosti súd dospel k záveru, že sú splnené podmienky na zvýšenie odškodnenia sťaženia spoločenského uplatnenia navrhovateľa na 20 - násobok základného počtu bodov. Z vykonaného dokazovania mal súd tiež za preukázané, že ku zhoršeniu zdravotného stavu navrhovateľa došlo v priamej príčinnej súvislosti s diagnostikovanou chorobou z povolania – chronickou otravou sírouhlíkom a že takéto zhoršenie sa zdravotného stavu navrhovateľa nebolo objektívne predpokladané pri jeho poslednom posudzovaní následkov choroby z povolania na sťaženie jeho spoločenského uplatnenia. Zhoršenie zdravotného stavu navrhovateľa v jeho psychickej zložke súd posúdil ako nový, doposiaľ nepredpokladaný následok choroby z povolania, kedy na navrhovateľa bolo potrebné hľadieť ako na výnimočný prípad hodný mimoriadneho zreteľa, v dôsledku čoho bolo potrebné navrhovateľovi priznať aj mimoriadne odškodnenie v zmysle ustanovenia § 7 ods. 3 vyhl. č. 32/1965 Zb. Pri odškodnení sťaženia spoločenského uplatnenia navrhovateľa súd aj v tomto konaní vychádzal z postupu upraveného vyhláškou č. 32/1965 Zb., ktorá v znení noviel a k nim prislúchajúcich prechodných ustanovení upravujúcich používanie skorších právnych noriem, ktorých platnosť a účinnosť inak novelami zanikla, a to tak, že bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia z poškodenia na zdraví, spôsobené pred dňom jej účinnosti a pokiaľ ide o chorobu z povolania z takejto choroby, ktorá bola zistená pred týmto dňom, sa posudzujú podľa doterajších predpisov (vyhl. č. 47/1995 v článku II, vyhl. č. 19/1999 Zb. v článku V., článok I. bod 3 aj zák. č. 437/2004 v ustanovení § 11). Vzhľadom na uvedené prechodné ustanovenia noviel vyhlášky č. 32/1965 Zb. bolo potrebné, zohľadniac čas zistenia choroby z povolania navrhovateľa 21. decembra 2000 a jej hlásenie (chronická otrava sírouhlíkom) pri rozhodovaní o náhrade poškodenia na zdraví navrhovateľa,

aplikovať vyhl. 32/1965 Zb. účinnú v uvedenom čase z hľadiska § 5 ods. 3 a § 4 ods. 1 citovanej vyhlášky. Súd poukázal na skutočnosť, že samotná náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia v rozsahu základného počtu bodového ohodnotenia zahŕňa odškodnenie za nepriaznivé dôsledky pre životné úkony poškodeného pre uspokojenie jeho osobných a spoločenských potrieb alebo pre plnenie jeho spoločenských úloh, teda zohľadňuje okolnosť, že poškodený je v dôsledku choroby z povolania obmedzený vo svojich možnostiach napr. voľby povolania, spôsobu osobného uplatnenia sa, športového a kultúrneho využitia sa a podobne. Pri odškodnení sa vychádza zo základného počtu bodov, ktorým bolo toto sťaženie ohodnotené v lekárskom posudku, pričom § 7 ods. 3 citovanej vyhlášky umožňuje jeho zvýšenie v celkom výnimočných prípadoch hodných mimoriadneho zreteľa a to i nad stanovené najvyššie výmery odškodnenia. V danom prípade podľa názoru súdu u navrhovateľa takýto stav nastal, keď z lekárskeho nálezov predložených už v pôvodnom konaní prebiehajúcim pred Okresným súdom Bratislava III pod sp.zn. 7 C 138/2004 nepochybne vyplýva, že u navrhovateľa sa jeho predpoklady a schopnosti, aké mal pred vznikom choroby z povolania, nielen zúžili, ale niektoré aj stratili. Súd sa v zásade stotožnil s tvrdeniami navrhovateľa a jeho právneho zástupcu, že ak u osoby postihnutej chorobou z povolania dôjde ku zhoršeniu zdravotného stavu v rozsahu, ktorý nebolo možné objektívne predpokladať pri poslednom posudzovaní jeho sťaženia spoločenského uplatnenia a takéto zhoršenie zdravotného stavu poškodeného je hodné mimoriadneho zreteľa, je možné opätovne poškodenému priznať rozhodnutím súdu mimoriadne odškodnenie (idúc tým aj nad rámec všeobecnej zásady jednorázovosti odškodnenia sťaženia spoločenského uplatnenia), a to v rozsahu takto pôvodne nepredpokladaných nepriaznivých dôsledkov poškodenia zdravia poškodeného na jeho život, životné úkony a uspokojovanie nielen jeho životných a spoločenských potrieb, ale aj jeho rodiny a jeho blízkeho okolia. Súd považoval priznanú satisfakciu vo výške 20-násobku zvýšenia bodového ohodnotenia sťaženia spoločenského uplatnenia spolu vo výške 7 966,54 € (200 x 60 x 20 Sk) za spravodlivú v pomere k následkom, ktoré choroba zmenou osobnosti navrhovateľa vyvolala. Výnimočnosť prípadu navrhovateľa odôvodňujúceho zvýšenie náhrady spočívala v tom, že v čase zistenia doposiaľ nepredpokladaných následkov choroby, sa jednalo o človeka vo veku, v ktorom rodinný život v kruhu najbližších, záujem o potomkov a stýkanie sa s nimi a pocit radosti zo starostlivosti o nich a pocit spolupatričnosti s rodinou majú pre človeka veľmi pozitívny význam a hlboko ovplyvňujú jeho prežívanie obdobia blízkeho dôchodkovému veku. Pri určení miery odškodnenia súd zohľadnil u navrhovateľa mimoriadne zhoršenie jeho rodinného života v dôsledku progresie choroby z povolania, ako aj mimoriadne zníženie

kvality prežívania aj tých najjednoduchších životných situácií, postupnú stratu vnímania pozitívnych stránok života, stratu empatie s ostatnými členmi rodiny, úplné vyčlenenie navrhovateľa z rodinného života pre jeho neovládateľnú agresivitu hrubo obťažujúcu jeho okolie, prežívanie pocitu hlbokkej nespravodlivosti, úzkosti a celkovej nechuti k ďalšiemu životu, úplnú stratu pocitu lásky a spolupatričnosti s rodinou, ako aj mimoriadnu emočnú labilitu v styku s tretími osobami. Okrem toho súd vzal do úvahy aj skutočnosť, že u navrhovateľa boli poškodené životne dôležité orgány ako je centrálny nervový systém, ako aj skutočnosť, že choroba z povolania u navrhovateľa a jej aj vyššie uvedené následky sú nevyliciteľné s predpokladanou tendenciou sústavného zhoršovania sa. Súd nepriznal odškodnenie na úrovni 100-násobku, ako si to uplatnil navrhovateľ, nakoľko u navrhovateľa nejde o najťažšie následky z choroby z povolania intoxikácie sírouhľíkom, ktoré by odôvodňovalo vyššie odškodnenie. Nakoľko navrhovateľ bol oslobodený od povinnosti zaplatiť súdny poplatok z návrhu na začatie konania (§ 4 ods. 2 zák. č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch v znení zmien a doplnkov) súd podľa ustanovenia § 2 ods. 2 vety prvej tohto zákona zaviazal na zaplatenie súdneho poplatku odporcu, pretože návrhu navrhovateľa bolo vyhovené. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 3 O.s.p. a navrhovateľovi priznal právo na náhradu trov konania, aj keď mal navrhovateľ vo veci len čiastočný úspech, nakoľko základ nároku navrhovateľa bol daný od počiatku a výška priznaného plnenia závisela na úvahe súdu.

Krajský súd v Trnave na odvolanie odporcu a vedľajšieho účastníka rozsudkom z 27. apríla 2011, sp.zn. 24 Co 201/2010 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa vo vyhovujúcej časti, ktorou bolo uložené navrhovateľovi zaplatiť odporcovi 7 966,54 € do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia ako vecne správny v zmysle § 219 ods. 1, 2 O.s.p. potvrdil, keď sa v celom rozsahu stotožnil so skutkovými a právnymi závermi prvostupňového súdu. V časti o trovách konania účastníkov napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že odporcovi uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľovi náhradu trov konania 6 164,37 € k rukám jeho právneho zástupcu, do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Odvolací súd sa stotožnil s názorom súdu prvého stupňa, že i keď navrhovateľ mal v prvostupňovom konaní úspech len čiastočný, vzhľadom na to, že rozhodnutie o výške plnenia v plnej miere záviselo v danom prípade od úvahy súdu, vzniklo mu podľa ustanovenia § 142 ods. 3 O.s.p. právo na plnú náhradu trov konania voči odporcovi. Trovy konania navrhovateľa spočívajú v trovách právneho zastúpenia, pričom sa základná sadzba tarifnej odmeny advokáta vypočíta z výšky súdom priznaného plnenia. Ustanovenie § 142 ods. 3

O.s.p. však nadväzuje na ustanovenie ods. 1 citovaného ustanovenia, v zmysle ktorého účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal. Súd prvého stupňa sa dostatočne nezameral na posúdenie účelnosti všetkých úkonov, ktoré boli vykonané právnym zástupcom navrhovateľa a za ktoré si uplatnil náhradu. Preto argumentáciu odvolateľa ohľadne (ne)účelnosti advokátom navrhovateľa súdu podaných písomných vyjadrení považoval za dôvodnú a za štyri úkony (písomné podanie zo dňa 2. decembra 2009 označené ako predloženie dôkazu, písomné vyjadrenie označené ako stanovisko k možnosti opätovného odškodnenia, predloženie rozhodnutia zo dňa 15. júna 2009, písomné podanie právneho zástupcu navrhovateľa zo dňa 20. júla 2009 a podanie zo dňa 25. januára 2010) náhradu trov navrhovateľovi nepriznal, nakoľko neboli vykonané v záujme účelného uplatňovania jeho nároku. Odvolací súd preto prvostupňovým súdom priznanú náhradu trov konania znížil o odmenu za tieto 4 úkony po 287,14 €, a režijný paušál 3 x 6,94 €, 1 x 7,21 € + 19% DPH t.j. o 1.400,14 €. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu v celom rozsahu podal dovolanie vedľajší účastník na strane odporcu, ktorý navrhol rozsudok odvolacieho súdu, ako aj rozsudok súdu prvého stupňa, zrušiť a vec vrátiť prvostupňovému súdu na ďalšie konanie. Zároveň navrhol odložiť vykonateľnosť dovolaním napadnutého rozhodnutia. Prípustnosť dovolania odôvodnil ustanovením § 237 písm. b/, d/, f/ O.s.p a § 241 ods. 2 písm. b/, c/ O.s.p. Namietal, že S., pobočka B., nemá spôsobilosť mať práva a povinnosť, a teda nemá spôsobilosť byť účastníkom konania, nakoľko je len organizačnou zložkou právnickej osoby - S.so sídlom U., IČO: X.. Mal za to, že tak v prípade konania vedeného na Okresnom súde Bratislava III pod sp.zn. 7 C 138/2004, ako aj v prípade konania vedeného na Okresnom súde Galanta pod sp.zn. 23 C 126/2008, boli na strane navrhovateľa, odporcu, ako aj vedľajšieho účastníka účastníkmi konania totožné subjekty a totožný bol aj predmet oboch týchto konaní – mimoriadne zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia navrhovateľom súdom podľa § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb. z titulu choroby z povolania zistenej u navrhovateľa dňa 21. decembra 2000 a hlásenej dňa 30. januára 2001. Konaniu vo veci vedenej na Okresnom súde Galanta pod sp.zn. 23 C 126/2008 a následne na Krajskom súde v Trnave pod sp.zn. 24 Co 201/2010 teda podľa názoru dovolateľa bránila existencia prekážky res iudicata. Namietal, že preskúmaním rozsudku súdu prvého stupňa bez nariadenia pojednávania mu odvolací súd odňal možnosť konať pred súdom, čím zároveň porušil

ústavou garantované právo na spravodlivý súdny proces. Podľa názoru vedľajšieho účastníka prvostupňový súd nemohol rozhodnúť o ďalšom mimoriadnom odškodnení navrhovateľa, keď v konaní neboli preukázané základné predpoklady, o ktoré prvostupňový súd svoje rozhodnutie oprel, a to zhoršenie zdravotného stavu navrhovateľa v čase po rozhodnutí Okresného súdu Bratislava III, vykazujúceho znaky novej škody na zdraví a z tohto zdravotného stavu vyplývajúce výrazné zhoršenie spoločenského uplatnenia navrhovateľa, ktoré by malo vykazovať určitú osobitosť (tzv. mimoriadnosť prípadu). Rovnako závažného pochybenia sa podľa názoru dovolateľa dopustil aj odvolací súd, keď rozhodnutie prvostupňového súdu ako vecne správne potvrdil. Namietal, že zistenia, resp. závery prvostupňového, ako aj odvolacieho súdu, nemajú žiadnu oporu vo vykonanom dokazovaní, práve naopak, sú s nimi v rozpore. Dovolateľ mal výhrady tiež proti tomu, že súd prvého stupňa pri odškodňovaní navrhovateľa prihliadal na skutočnosti, na ktoré sa prihliadalo už v predchádzajúcom konaní a nestotožnil sa ani so spôsobom, akým prvostupňový súd dospel k výslednej, navrhovateľovi priznanej sume odškodnenia. Poukázal tiež na skutočnosť, že prvostupňový súd začal konať a vo veci rozhodol na základe návrhu, ktorý vzhľadom na absenciu údajov o štátnom občianstve navrhovateľa neobsahoval predpísané náležitosti podľa § 79 ods. 1 O.s.p. V dôvodoch dovolania podrobne rozoberal skutkový a právny stav veci.

Navrhovateľ navrhol dovolanie vedľajšieho účastníka podľa ustanovenia § 243b ods. 1 O.s.p. zamietnuť, keď mal za to, že nie sú dané dôvody dovolania a nenastali ani vady konania, pre ktoré by bolo potrebné napadnuté rozhodnutie zrušiť.

Odporca sa k dovolaniu vedľajšieho účastníka nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania – vedľajší účastník (§ 240 ods. 1 O.s.p.), skúmal najskôr to, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O.s.p.), a bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, voči ktorému takýto opravný prostriedok nie je prípustný.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

K časti dovolania, ktorou vedľajší účastník napadol potvrdzujúci výrok rozsudku odvolacieho súdu, dovolací súd uvádza, že v zmysle ustanovenia § 238 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok (§ 238 ods. 1 O.s.p.) alebo rozsudok, potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, avšak len vtedy, ak odvolací súd v jeho výroku vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného významu alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

V danej veci rozsudok odvolacieho súdu v dovolaní napadnutej časti nevykazuje znaky rozsudku uvedeného v § 238 ods. 1 a 3 O.s.p., pretože nejde o zmeňujúci, ale potvrdzujúci rozsudok, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že je dovolanie proti nemu prípustné a nejde ani o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. Dovolanie nie je prípustné ani podľa ustanovenia § 238 ods. 2 O.s.p. z dôvodu, že dovolací súd vo veci doposiaľ nerozhodoval.

Pokiaľ ide o časť dovolania, ktorou vedľajší účastník napadol výrok rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorým odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v časti o trovách konania zmenil, jeho prípustnosť treba posudzovať podľa § 239 O.s.p., a nie podľa § 238 O.s.p. Ide totiž o rozhodnutie, ktoré má povahu uznesenia v zmysle § 167 ods. 1 veta druhá O.s.p. Pokiaľ dovolanie smeruje proti uzneseniu odvolacieho súdu, je tento opravný prostriedok prípustný, ak je ním napadnuté zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 písm. a/ O.s.p.) alebo ak odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností na zaujatie stanoviska (§ 239 ods. 1 písm. b/ veta prvá O.s.p.).

Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území

Slovenskej republiky. Podľa doslovného znenia § 239 ods. 3 O.s.p. však ustanovenia odsekov 1 a 2 neplatia, ak ide o uznesenie o príslušnosti, predbežnom opatrení, poriadkovej pokute, znalcovskom, tlmočnom, o odmietnutí návrhu na zabezpečenie predmetu dôkazu vo veciach týkajúcich sa práva duševného vlastníctva a o trovách konania, ako aj o tých uzneseniach vo veciach upravených Zákonom o rodine, v ktorých sa vo veci samej rozhoduje uznesením.

Nakoľko je v prejednáwanej veci dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu vo výroku o trovách konania, ktoré vykazuje znaky jedného z tých rozhodnutí, ktoré sú taxatívne vymenované v ustanovení § 239 ods. 3 O.s.p. ako rozhodnutia, kde dovolanie nie je prípustné, je nepochybné, že prípustnosť dovolania vedľajšieho účastníka v tejto časti z ustanovenia § 239 O.s.p. nemožno vyvodit'.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie) neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 a § 239 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku alebo uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom). Existenciu žiadnej podmienky prípustnosti dovolania uvedenej v tomto zákonom ustanovení dovolací súd nezistil.

So zreteľom na vedľajším účastníkom tvrdený dôvod prípustnosti dovolania sa Najvyšší súd Slovenskej republiky osobitne zameril na otázku opodstatnenosti tvrdenia o existencii vady konania podľa § 237 písm. b/, d/ a f/ O.s.p.

Podľa § 237 písm. b/ O.s.p. dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania.

Podmienkou, aby niekto mohol byť účastníkom občianskeho súdneho konania je, že musí byť na to spôsobilý. Spôsobilosťou byť účastníkom konania sa rozumie spôsobilosť subjektov mať procesné práva a povinnosti, ktoré procesné právo priznáva účastníkom konania. Ide teda o procesnú subjektivitu. Túto spôsobilosť upravuje Občiansky súdny poriadok v ustanovení § 19 tak, že ju má ten, kto má spôsobilosť mať práva a povinnosti, inak len ten, komu ju zákon priznáva. Citované ustanovenie sa teda odvoláva na hmotné právo, t.j. Občiansky zákonník.

Podľa § 7 Občianskeho zákonníka spôsobilosť fyzickej osoby mať práva a povinnosti vzniká narodením a smrťou táto spôsobilosť zanikne. V zmysle jeho ustanovenia § 18 spôsobilosť mať práva a povinnosti majú aj právnické osoby.

V posudzovanej veci je vedľajším účastníkom S., ktorá je v zmysle § 120 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení právnickou osobou so sídlom v B.. Uvedenie označenia pobočky B. je len konkretizáciou organizačnej zložky S., ktorej sa vec týka. Na strane vedľajšieho účastníka teda vystupovala v konaní právnická osoba s vlastnou právnou subjektivitou (subjekt, ktorý má spôsobilosť mať práva a povinnosti), z ktorého dôvodu je spôsobilá byť aj účastníkom občianskeho súdneho konania (§ 19 O.s.p.). Vedľajším účastníkom tvrdená existencia vady uvedenej § 237 písm. b/ O.s.p. je preto nenáležitá.

Dovolateľ v dovolaní ďalej namietal existenciu vady podľa § 237 písm. d/ O.s.p.

Podľa § 237 písm. d/ O.s.p. dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie.

Prekážka rozsúdenej veci (*res iudicata*) nastáva vtedy, ak sa má v novom konaní prejednať tá istá vec. O tú istú vec ide vtedy, keď v novom konaní ide o ten istý nárok alebo stav, o ktorom už bolo právoplatne rozhodnuté, a ak sa týka rovnakého predmetu konania a tých istých osôb. Pritom nie je významné, či rovnaké osoby majú v novom konaní rovnaké alebo rozdielne procesné postavenie (či ten, kto bol v skoršom konaní žalobcom, je žalobcom aj v novom konaní alebo má postavenie žalovaného a naopak). Ten istý predmet konania je daný, ak ten istý nárok alebo stav vymedzený žalobným petitom vyplýva z rovnakých skutkových tvrdení, z ktorých bol uplatnený (t.j. vyplýva z rovnakého skutku). Konanie sa týka tých istých osôb v prípade, ak v novom konaní vystupujú právni nástupcovia pôvodných

účastníkov (či už z dôvodu univerzálnej alebo singularnej sukcesie). Pre posúdenie, či je daná prekážka veci právoplatne rozhodnutej, nie je významné, ako súd po právnej stránke posúdil skutkový dej, ktorý bol predmetom pôvodného konania. Prekážka veci právoplatne rozhodnutej je daná aj vtedy, pokiaľ určitý skutkový dej (skutok) bol po právnej stránke v pôvodnom konaní posúdený nesprávne alebo neúplne, resp. inak.

V danej veci nejde o vadu podľa § 237 písm. d/ O.s.p. (res iudicata), nakoľko konanie vedené na Okresnom súde Bratislava III pod sp.zn. 7 C 138/2004 a konanie vedené na Okresnom súde Galanta pod sp.zn. 23 C 126/2008 sa navzájom odlišujú svojím predmetom. Kým predmetom konania vedeného na Okresnom súde Bratislava III pod sp.zn. 7 C 138/2004 bol nárok na mimoriadne zvýšenie odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia v súvislosti so škodou na zdraví spôsobenou navrhovateľovi chorobou z povolania – chronickou otravou sírouhľikom (ku dňu podania návrhu, t.j. k 19. júlu 2004), v konaní vedenom na Okresnom súde Galanta pod sp.zn. 23 C 126/2008 súd rozhodoval o mimoriadnom zvýšení odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia v dôsledku zhoršenia zdravotného stavu navrhovateľa, ktoré nebolo možné predpokladať pri pôvodnom posudzovaní následkov choroby z povolania na sťaženie jeho spoločenského uplatnenia.

Dovolateľ v dovolaní tiež namietal, že postupom odvolacieho súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Odňatím možnosti konať sa v zmysle uvedeného ustanovenia rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Predmetnému dôvodu dovolania sú vlastné tri pojmové znaky : 1/ odňatie možnosti konať pred súdom, 2/ to, že k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu, 3/ možnosť konať pred súdom sa odňala účastníkovi konania. Vzhľadom k tej skutočnosti, že zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení pojem odňatie možnosti konať pred súdom nešpecifikuje, pod odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu procesných práv a právom chránených záujmov, priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom na zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov.

O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. O taký prípad v prejednávanej veci nejde z dôvodu, že odvolací súd pri prejednávaní a rozhodovaní veci postupoval v súlade s právnymi predpismi a vedľajšiemu účastníkovi neznemožnil uplatniť procesné práva priznané mu právnym poriadkom na zabezpečenie jeho práv a oprávnených záujmov.

Dovolateľ v súvislosti s tvrdením procesnej vady konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. namieta porušenie jeho práva na spravodlivý súdny proces.

Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky každý má právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Obsah práva na spravodlivý súdny proces nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní, obsahom tohto práva je i relevantné konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Do práva na spravodlivý súdny proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04).

Právo na spravodlivý súdny proces neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi (I. ÚS 50/04).

Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd nepatrí ani právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných

dôkazov (I. ÚS 97/97), resp. toho, aby súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných predpisov, ktorý predkladá účastník konania (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

Odňatie možnosti konať pred súdom a porušenie práva na spravodlivý proces dovoľateľ vyvodzuje z toho, že odvolací súd rozhodol vo veci bez nariadenia pojednávania.

Podľa § 214 ods. 1 O.s.p. na prejednanie odvolania proti rozhodnutiu vo veci samej nariadi predseda senátu odvolacieho súdu pojednávanie vždy, ak a/ je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, b/ súd prvého stupňa rozhodol podľa § 115a bez nariadenia pojednávania, a c/ to vyžaduje dôležitý verejný záujem.

Podľa § 214 ods. 2 O.s.p. v ostatných prípadoch možno o odvolaní rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania.

Z dikcie ustanovenia § 214 ods. 1 písm. a/, b/, c/ O.s.p. vyplýva, že bez pojednávania nemôže odvolací súd meritórne rozhodnúť veci, ak

- zistí, že je potrebné na účely správneho zistenia skutkového stavu vykonať (zopakovať) dôkazy,
- súd prvého stupňa rozhodol bez pojednávania,
- to vyžaduje dôležitý verejný záujem.

V predmetnej veci je zrejmé, že odvolací súd sa v potvrdzujúcej časti stotožnil s dôvodmi rozsudku súdu prvého stupňa, teda mal za to, že súd prvého stupňa správne zistil skutkový stav a o veci aj správne rozhodol, súd prvého stupňa rozhodol v predmetnej veci na pojednávaní a nejde tu ani o verejný záujem, keďže nejde o veci týkajúce sa v rôznych súvislostiach väčšieho okruhu osôb, napr. spory týkajúce sa územného celku sídliska a pod. Dohovor o ľudských právach a základných slobodách nevyžaduje a ani z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva nemožno vysledovať, že by sa malo na všetkých súdnych inštanciách pojednávanie vykonávať verejne. Ak teda rozhodoval súd prvého stupňa na pojednávaní, odvolací súd v zásade nemusí nariadiť pojednávanie. Odvolací súd však vždy môže nariadiť pojednávanie, ak to považuje za potrebné.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto dospel k právnomu záveru, že tým, že odvolací súd vo veci nenariadil odvolacie pojednávanie v zmysle ustanovenia § 214 ods. 1, 2

O.s.p., nebola vedľajšiemu účastníkovi odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. Nedošlo k znemožneniu realizácie jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom obhájenia ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Dovolací súd poukazuje na tú skutočnosť, že za postup súdu odnímajúci účastníkovi konania možnosť konať pred súdom v zmysle citovaného zákonného ustanovenia, nie je možné považovať postup súdu v súlade s príslušnými procesnými ustanoveniami. Nedošlo preto k chybnému procesnému postupu súdu, ktorým by sa vedľajšiemu účastníkovi znemožnila realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom obhájenia a ochrany jeho práv a právom chránených záujmov v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

K námietke dovolateľa, že prvostupňový súd začal konať a vo veci rozhodol na základe návrhu, ktorý vzhľadom na absenciu údajov o štátnom občianstve navrhovateľa neobsahoval predpísané náležitosti podľa § 79 ods. 1 O.s.p., dovolací súd uvádza, že nešlo o taký nedostatok návrhu na začatie konania, pre ktorý by nebolo možné v konaní pokračovať.

Pokiaľ ide o námietku dovolateľa spochybňujúcu úplnosť zistenia skutkového stavu veci, či správnosť skutkových zistení, treba uviesť, že v zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 O.s.p. dôvodom dovolania nemôže byť samo osebe nesprávne skutkové zistenie. Dovolanie totiž nie je „ďalším“ odvolaním, ale je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným na nápravu len výslovne uvedených procesných (§ 241 ods. 2 písm. a/ a b/ O.s.p.) a hmotnoprávných (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) väd. Preto sa dovolaním nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvého a druhého stupňa, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Ťažisko dokazovania je totiž v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery je oprávnený dopĺňať, prípadne korigovať len odvolací súd, ktorý za tým účelom môže vykonávať dokazovanie (§ 213 O.s.p.). Dovolací súd nie je všeobecnou treťou inštanciou, v ktorej by mohol preskúmať akékoľvek rozhodnutie súdu druhého stupňa. Preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, a to ani v súvislosti s právnym posúdením veci, nemôže dovolací súd už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože – na rozdiel od súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu – nemá možnosť podľa zásad ústnosti a bezprostrednosti v konaní o dovolaní tieto dôkazy sám vykonávať, ako je zrejmé z obmedzeného rozsahu dokazovania

v dovolacom konaní podľa ustanovenia § 243a ods. 2, in fine O.s.p. (arg. „dokazovanie však nevykonáva“).

Skutočnosť, že by rozhodnutie prípadne aj spočívalo na nesprávnom právnom posúdení veci, prípadne že by konanie bolo postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, môže byť len odôvodnením dovolania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/, c/ O.s.p. v prípade, ak je dovolanie prípustné, a nie dôvodom jeho prípustnosti podľa § 236 a nasl. O.s.p.

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantným dovolacím dôvodom, samo o sebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O.s.p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia). I keby teda tvrdenia dovolateľa boli opodstatnené (dovolací súd ich z uvedeného aspektu neposudzoval), dovolateľom vytýkané skutočnosti by mali za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozsudku, nezakladali by ale prípustnosť dovolania. V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd (ne)použil správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery, prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné (o taký prípad ale v prejednávanej veci nešlo).

Vzhľadom na uvedené možno preto zhrnúť, že v danom prípade prípustnosť dovolania nemožno vyvodiť z ustanovenia § 238, § 239 O.s.p. a iné vady konania v zmysle § 237 O.s.p. neboli dovolacím súdom zistené. Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie vedľajšieho účastníka na strane odporcu v súlade s § 218 ods. 1 písm. c/ v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p., ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný, odmietol. Pritom, riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nezaoberal sa napadnutým rozsudkom odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

V dovolacom konaní úspešnému navrhovateľovi vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti vedľajšiemu účastníkovi na strane odporcu, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky mu však žiadne trovy dovolacieho konania nepriznal z dôvodu, že nepodal návrh na ich priznanie a ani ich nevyčísliť.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 1. februára 2012

JUDr. Vladimír Magura, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Dagmar Falbová